Military Caring Sciences **Narrative Review**

OPEN ACCESS

A Narrative Review of Factors Influencing Participation in Sports Activities among Military Personnel

*Moladoost. K[1]
Aliabadi. S[2]
Najafi. M[3]

*1- Cultural Affairs Management Department, Social Sciences School, Communication and Media, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (*Corresponding Author), Email: k.moladoost@gmail.com*

2- Physical Education Department, Humanities School, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

3- Lecturer at Imam Ali (AS) Officer University & Ph.D. in Public Administration-Organizational Behavior, Department of Public Administration, Faculty of Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

ABSTRACT

Introduction: Participation in sports and physical activities is considered an organizational responsibility for military personnel, and their physical fitness is routinely evaluated. Similar to many other aspects of military service, participation in sports activities is influenced by a variety of factors.

Objective: This study aimed to provide a narrative review of the factors influencing participation in sports activities among military personnel.

Materials and Methods: This study employed a narrative review approach. The study population consisted of Persian-language articles focusing on sports participation among military personnel published in Iranian scientific journals between 2011 and 2024. Relevant studies were identified through searches of several academic databases, including the Humanities Portal, Noormags, the Scientific Information Database (SID), Civilica, and other Iranian scientific journal repositories. A total of 16 eligible articles were identified and analyzed

Results: The findings revealed that the most important determinants of sports participation could be categorized into three levels. At the individual level, influential factors included motivation, quality of life, emotional aspects, personal characteristics, individual attributes, and social support from peers and family members. At the organizational level, factors included physical fitness requirements, management style, organizational regulations, available resources and facilities, and healthcare-related costs. At the social level, determinants included perceived security, media communication and awareness, purchasing power and economic conditions, sports-related expenses, urban sports facilities and infrastructure, and cultural factors. In contrast, barriers to participation were also identified across these three levels. Individual barriers included poor time management, lack of peers or companions, and insufficient awareness. Organizational barriers encompassed management-related issues, structural deficiencies, inadequate facilities, and insufficient organizational planning. Social barriers included limited access to urban sports facilities, economic challenges, inadequate public transportation, and lack of security. Suggested strategies for enhancing participation included effective planning, provision of appropriate facilities and opportunities, and increasing awareness among military personnel.

Conclusion: Lifestyle plays a crucial role in shaping sports participation among military personnel. Both facilitating and inhibiting factors reflect the individual, familial, organizational, and social dimensions of their lifestyle. Therefore, neglecting lifestyle-related factors may hinder the achievement of organizational objectives and reduce the effectiveness of programs designed to promote physical activity and fitness among military personnel.

Keywords: Military Organizations, Military Personnel, Physical Activity, Sports Participation

Cite this article:Moladoost K, Aliabadi S, Najafi M. A Narrative Review of Factors Influencing Participation in Sports Activities among Military Personnel. Military Caring Sciences. 2026; 13(1): 64-78.

Received: 2023/04/10 Received in revised form: 2025/04/06 Accepted: 2025/04/17 Published: 2026/03/30

©The Author(s)

Publisher: Aja University of Medical Sciences

مرور روایتی عوامل مؤثر در مشارکت فعالیت‌های ورزشی کارکنان نظامی

*کیومرث مولادوست[1]
سمیرا علی‌آبادی[2]
محسن نجفی[3]

۱- گروه مدیریت امور فرهنگی، دانشکده علوم اجتماعی، ارتباطات و رسانه، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (*نویسنده مسئول)، آدرس الکترونیک:
k.moladoost@gmail.com

۲- گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم انسانی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

۳- گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

مقدمه: مشارکت ورزشی برای کارکنان نظامی از تکالیف سازمانی بوده و آمادگی جسمانی آنان هر ساله ارزیابی می‌شود. این مشارکت همانند بسیاری از امور کارکنان، متأثر از عوامل مختلفی است.

هدف: هدف از این مطالعه مرور روایتی عوامل مؤثر در مشارکت فعالیت‌های ورزشی کارکنان نظامی بود.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مرور روایتی است. جامعه آماری این مطالعه شامل مقالات فارسی با موضوع مشارکت ورزشی کارکنان نظامی در بازه‌ی زمانی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ که در مجلات ایران به چاپ رسیده‌اند، می‌باشد. با جستجو در پایگاه‌های مختلف علمی و دانشگاهی نظیر؛ سایت علوم انسانی، پایگاه مجلات تخصصی نور (Noormags)، مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID)، پایگاه سیویلیکا (Civilica) و پایگاه‌های نشریات علمی در نهایت تعداد ۱۶ مقاله شناسایی و مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: مهم‌ترین عوامل مشارکت در سه سطح فردی (انگیزشی، کیفیت زندگی، احساسی، شخص، ویژگی‌های فردی، اطرافیان)، سازمانی (آمادگی جسمانی، نوع مدیریت، مقررات سازمانی، منابع و امکانات، هزینه‌های درمانی)، اجتماعی (احساس امنیت، اطلاع‌رسانی رسانه‌های جمعی، قدرت خرید و اقتصاد و هزینه‌های ورزشی، امکانات و تسهیلات شهری، عوامل فرهنگی) می‌باشد. از سوی دیگر مقوله‌های بازدارنده در ورزش سازمانی نیز در سه سطح شامل؛ فردی (عدم مدیریت زمان، نداشتن یا کمبود همسالان و همراهان، فقدان آگاهی) سازمانی (نوع مدیریت، اشکال در عوامل ساختاری سازمانی، کمبود امکانات، فقدان برنامه‌ریزی سازمانی)، اجتماعی (نداشتن دسترسی به امکانات ورزشی شهری، مشکلات اقتصادی، فقدان حمل‌ونقل عمومی شهری مناسب، نبود امنیت) است. راهکارها نیز برای افزایش مشارکت شامل؛ برنامه‌ریزی صحیح، ایجاد شرایط و تسهیلات و آگاهی‌بخشی به کارکنان است.

نتیجه‌گیری: سبک زندگی کارکنان نظامی در مشارکت ورزشی آنان اهمیت ویژه‌ای دارد. عوامل مشارکت ورزشی و عوامل بازدارنده بیان کننده‌ی سبک زندگی فردی، خانوادگی، سازمانی و اجتماعی آنان است؛ از این رو غفلت از سبک زندگی کارکنان باعث عدم حصول نتایج برنامه‌ها و اهداف تعیین شده سازمان می‌شود.

کلمات کلیدی: مشارکت ورزشی، فعالیت ورزشی، کارکنان نظامی، سازمان‌های نظامی

استناد: مولادوست کیومرث، علی‌آبادی سمیرا، محسن نجفی. مرور روایتی عوامل مؤثر در مشارکت فعالیت‌های ورزشی کارکنان نظامی. علوم مراقبتی نظامی. ۱۴۰۵؛ ۱۳(۱): ۷۸-۶۴.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۱۰ تاریخ ویرایش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۱۰

ناشر: دانشگاه علوم پزشکی آجا

©نویسندگان

CC BY NC

مقدمه

در سال‌های اخیر همراه با کمبود شدید فعالیت‌های بدنی در امور روزمره انجام فعالیت‌های ورزشی اهمیتی دوچندان یافته است. این امر با تقویت روزافزون هنجارهای مربوط به مدیریت بدن همراه شده است (۱). مشارکت منظم افراد در فعالیت‌های بدنی مزایای متعدد جسمانی، ذهنی و عاطفی را به همراه دارد و فرصت‌های زیادی را برای لذت بردن از تجربیات جدید، افزایش مهارت‌ها، تعاملات اجتماعی و اهداف مرتبط با پیشرفت شخصی برای آن‌ها ایجاد خواهد کرد؛ به‌طوری‌که از نظر بدنی فعال‌تر و سالم‌تر خواهند بود (۲).

کویکندال (Kuykendall) و همکاران در پژوهشی دریافتند که استفاده از اوقات فراغت در کارکنان به بهبود عملکرد ذهنی آن‌ها منجر می‌شود (۳). این در حالی است که بیکر (Bakker) و همکاران گزارش نمودند، زمانی که کارکنان بعد از اتمام ساعات کاری مشغول اضافه کاری در محل کار یا در منزل می‌شوند، سطح پایین‌تری از رفاه زندگی را تجربه می‌کنند (۴)، در مقابل، کارکنانی که بعد از اتمام زمان کار مشغول فعالیت‌های اوقات فراغت نظیر فعالیت‌های بدنی می‌شوند، از سطح رفاه بیشتری در زندگی و در نهایت رضایت شغلی بیشتری برخوردارند (۵). سبک زندگی نمایانگر نگاه فرد به زندگی، جهان و ارزش‌های پذیرفته شده است. شیوه زندگی سالم، منبع ارزشمندی برای کاهش شیوع تأثیر و مشکلات بهداشتی و ارتقای سلامت، تطابق با عوامل استرس‌زای زندگی و بهبود کیفیت زندگی است (۶). از طرفی، سبک زندگی کارکنان سازمان‌های نظامی با ورزش و فعالیت‌های بدنی آمیخته است. کارکنان این سازمان‌ها طبق مقررات و ارزشیابی عملکرد سالیانه و آزمون‌های مقاومت جسمانی علاوه بر سلامت جسم و روان، باید از سطح آمادگی جسمانی ویژه‌ای برخوردار باشند. این‌گونه از سبک زندگی باعث می‌شود که کارکنان در برنامه‌های ورزشی پیش‌بینی شده و هم در اوقات فراغت به ورزش و فعالیت‌های بدنی بپردازند. سطح آمادگی جسمانی آنان به میزان مشارکت ورزشی آن‌ها وابسته است.

آمادگی جسمانی عامل اصلی در عملکرد نظامیان است و به‌صورت واضح نقش اصلی و اثربخشی در توان رزمی دارد (۷). ورزش، جلوه خاصی از فرم اوقات فراغت فرهنگی است (۸). ورزش دارای منافع اجتماعی خردتری مانند افزایش حرمت و اعتماد به نفس، صاحب قدرت و اختیار شدن گروه‌های فاقد مزیت‌های اجتماعی، اصلاح و بهبود توانایی‌های اجتماع به پذیرش ابتکار و نوآوری، تقلیل در جرم، خرابکاری، تخلف و انحرافات اجتماعی، افزایش وحدت اجتماعی و همکاری، گسترش هویت جمعی و افزایش همبستگی، تشویق بهترین بودن در جامعه، ایجاد اشتغال و درآمدهای جدید، افزایش تولید به وسیله افزایش سطح سلامت نیروی کار، بهبود و افزایش سلامت عمومی در جامعه و غیره است (۹). مشارکت ورزشی؛ به معنای مشارکت در انواع فعالیت ورزشی همگانی و سازمان‌یافته و حرفه‌ای (ورزش قهرمانی) است (۱۰). مشارکت ورزشی در بین کارکنان نظامی نیز از وظایف و اهداف سازمانی بوده و توجه به جسم و نگهداری آن و همچنین ارتقای توان جسمانی در سازمان‌های نظامی بسیار اهمیت دارد. از این رو بررسی وضعیت مشارکت آنان نیز مهم است. از سوی دیگر، واکاوی پژوهش‌ها باعث گسترش علمی حوزه‌ی مورد مطالعه می‌شود. مطالعه‌ی دیدگاه‌های مختلف پژوهشگران می‌تواند در توسعه علم کمک کند و موجب گسترش فهم و درک عمیق دانش شود؛ بنابراین واکاوی تحقیقات مشارکت ورزشی در پاسخ به این پرسش بسیار مهم و اساسی است که پژوهشگران در ایران به چه مباحثی پرداخته و در تبیین مورد مطالعه به چه مواردی اشاره کرده‌اند.

پژوهش‌های مختلفی در حوزه مشارکت ورزشی و همچنین ورزش کارکنان سازمان‌های نظامی وجود دارد. مسعودی و اصغرپور ماسوله در تحقیقی با عنوان «بررسی جامعه شناختی عوامل مؤثر بر تمایل به ورزش در سازمان، مورد مطالعه: شرکت برق منطقه‌ای خراسان رضوی» دریافتند؛ «بین میزان فعالیت ورزشی و متغیرهای میزان رضایت از سلامت جسمی، اوقات فراغت، فعالیت ورزشی، امکانات ورزشی اداره، دسترسی به امکانات ورزشی، میزان اطلاع‌رسانی و میزان استفاده از امکانات شرکت همبستگی معنادار وجود داشته و ابعاد رضایتی فعالیت ورزشی، اوقات فراغت و دسترسی به امکانات بر تمایل به ورزش در سازمان مؤثر می‌باشد» (۱). قدردان و همکاران در مطالعه‌ای موردی نیز به بررسی موانع مشارکت معلولین ورزشکار و غیرورزشکار در فعالیت‌های ورزشی در قزوین پرداخته و بیان داشتند؛ «بین موانع فردی و موانع خانوادگی اختلاف معناداری بین معلولین ورزشکار و غیرورزشکار وجود دارد» (۱۱). شمس و همکاران نیز در پژوهشی با عنوان «مفهوم‌پردازی مشارکت ورزشی دانش‌آموزان

در فوق برنامه‌هـــای مدارس ایران» دریافتند: «در مرحله ورودی، عناصر مشارکت ورزشی شامل محرک‌ها و بازدارنده‌ها می‌باشند. در مرحله فرآیند، حوزه‌های تعلیم و تربیت شـــامل: شـــناختی، مهارتی و نگرشـــی اســـت و مرحله خروجی، پیامدهای جسمانی، روانی و اجتماعی را نشـــان داد. همچنین تسریع‌کننده‌هایی چون همکاری با ذینفعان، بستر سیاســـی، منابع حمایتی و تشویقی و منابع مالی در سرعت بخشیدن به مشارکت ورزشی دانش آموزان دخیل می‌باشند» (۱۲). رشـــید و همکاران معتقدند؛ متغیّرهای انگیـــزش درونی و بیرونی، بازخورد و انگیـــزش، تکلیف و نتیجه، حـــالات هیجانی، شایســـتگی ادراک شـــده و جنســـیت به‌طور معناداری انگیزش مشارکت ورزشی را پیش بینی می‌کنند (۱۳). نتایج یافته‌های باباجانزاده و فرقانی اوزرودی نیز نشـــان می‌دهد بیـــن عوامل بازدارنـــده فعالیت‌های ورزشـــی- تفریحی با میزان مشـــارکت در جامعه تحت بررســـی رابطه معنی‌داری وجود دارد. بین موانع درون فردی، بین فردی و ساختاری با میزان مشارکت در جامعه تحت بررســـی رابطه معنی‌داری وجود دارد. بین سن و تحصیلات، با میزان مشارکت فرهنگیان در فعالیت‌های ورزشی- تفریحی در جامعه تحت بررسی رابطه معنی‌داری وجود دارد ولی در جهـــت معکوس یعنی هر چه ســـن و میـــزان تحصیلات افراد افزایش می‌یابد، میزان مشارکت آن‌ها کمتر می‌شود (۱۴). از نظر اژدری و همکاران بین ابعاد بازاریابی سیاســـی و مشارکت ورزشی رابطـــه مثبت وجود دارد. نحوه به کارگیری ابزارهای سیاســـی و مشارکت ورزشی رابطه‌ای درهم تنیده دارند (۱۵).

خزایی در پژوهشـــی با عنوان «نقش ورزش صبحگاهی در ارتقای آمادگی جســـمانی و رزمی کارکنان ســـتاد ناجا با رویکرد پدافند غیر عامل» دریافتند: «ورزش صبحگاهی نقش مؤثری در ارتقای آمادگی جســـمانی و رزمی کارکنان ســـتاد ناجا داشته و موجب ارتقای آســـتانه مقاومـــت و مصونیت بدن آنـــان در برابر تهدید بیماری‌ها و پیشـــگیری از امراض گردیـــده و بازدهی و بهره‌وری کارکنـــان را افزایش داده که منجر به کاهش هزینه‌های درمانی و پزشـــکی ناجا می‌شود» (۱۶). راسخ و همکاران نیز بیان کرده‌اند؛ بین تمرینات صبحگاهی و کاهش میزان افســـردگی، اضطراب و اســـترس ارتباط معناداری وجود دارد (۱۷). داوودی و همکاران در بررســـی میزان گرایش کارکنان و دانشـــجویان دانشگاه علوم انتظامی امین به رشته‌های ورزشـــی مختلف دریافتند: «عواملی چون بی‌علاقگی، عقب ماندن از کارهای روزانه و ترس از آســـیب دیدن مهم‌تریـــن علل عدم مشـــارکت در فعالیت‌های حرکتی و ورزشی بودند» (۱۸). از سوی دیگر یافته‌های تحقیق رضایی و زر نشـــان داد: «مقیاس‌های شکوفایی اجتماعی و نمره کلی سلامت اجتماعی تفاوت معنی‌داری بین دو گروه وجود داشـــت. همچنین مقیاس‌های همبســـتگی اجتماعی، انســـجام اجتماعی، پذیرش اجتماعی و مشـــارکت اجتماعـــی در گروه ســـربازان فعال بالاتر از گروه ســـربازان غیرفعال بـــود» (۱۹). همچنین زر و همکاران معتقدند: «ســـربازان فعال نسبت به ســـربازان غیرفعال در خرده مقیاس‌های نشانه‌های جسمانی، اضطراب و بی‌خوابی، اختلال در کارکرد اجتماعی، افســـردگی و نمره کلی ســـلامت عمومی نمره پایین‌تری کسب کرده‌اند» (۲۰).

تحقیق‌هـــای موردمطالعه و دیدگاه صاحب‌نظران نشـــان دهنده سه مقوله اصلی شامل؛ عوامل مشـــارکت‌کننده، عوامل بازدارنده و اولویت‌ها اســـت. مشـــارکت در ورزش و انجام آن توســـط افراد مختلف به عوامل درونی، بیرونی، اجتماعی و غیره وابســـته است و کارکردهای ورزش در ســـلامت، نشـــاط، درمان بیماری‌ها مؤثر اســـت. از آنجایی‌که مشارکت ورزشـــی برای کارکنان نظامی یک تکلیف سازمانی است، در این مطالعه سعی شده است تا با بررسی جامع از پژوهش‌های پیشـــین به ارتباط درست و منطقی عوامل سوق‌دهنده، عوامل بازدارنده و الگویی مناسب دست یافته شود.

مواد و روش ها

تحقیق حاضر به روش مرور روایتی صورت گرفت. در مرور روایتی به خلاصه‌ی مطالعات اولیه و اصیل یک موضوع پرداخته می‌شود. نتیجه این مقالات به جای کمیت به کیفیت اشـــاره دارد. این نوع تحقیق به روی یک پرســـش تمرکز دارد و در طول تحقیق سعی می‌شـــود با ارائه‌ی شواهد و تجزیه وتحلیل موضوع به آن پرسش اولیه، پاســـخ داده شـــود. نتیجه نهایی از میان تحقیقات متفاوتی استخراج می‌شود (۲۱). جامعه آماری این تحقیق تمامی مقالات چاپ شده با موضوع مشارکت ورزشی کارکنان نظامی از سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ در مجلات ایران بود که مطابق جدول شـــماره ۱ شناسایی و مورد تحلیل قرار گرفت. مراحل اجرای تحقیق به شرح زیر آمده است:

گام نخســـت. چارچوب لازم از کلیات پژوهش ساخته شد؛ بدین

منظور مطالعه حاضر به دنبال یافتن پاسخ سؤالات زیر است:

۱- عوامل مشارکت ورزشی کارکنان نظامی کدامند؟

۲- عوامل بازدارنده مشارکت ورزشی کارکنان نظامی کدامند؟

۳- راهکارهای عوامل مشـــارکت ورزشـــی کارکنان نظامی کدام است؟

گام دوم. جستجو و انتخاب پژوهش‌های مرتبط: جستجوی اولیه و ثانویه بر اســـاس کلید واژه‌های؛ مشـــارکت ورزشـــی، کارکنان نظامـــی، ارتش، ورزش ســـربازان در پایگاه‌هـــای مختلف اعم از ســـایت علوم انسانی، پایگاه مجلات تخصصی نور (Noormags)، مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشـــگاهی(SID)، پایگاه ســـیویلیکا (Civilica) و پایگاه‌های نشـــریات علمی انجام شـــد و تعداد ۱۶ مقاله مطابق جدول شماره ۱ شناسایی و مورد تحلیل قرار گرفت.

گام ســـوم. دسته‌بندی مقالات: در این مرحله مقالات دسته‌بندی و آمار توصیفی مقالات از حیث ســـال نشر، درجه علمی و جایگاه سازمانی نویسندگان بررسی و تهیه شد.

گام چهارم. بررســـی یافته‌های مقالات مـــورد پژوهش: یافته‌های مقالات بر اساس چکیده، بخش نتایج و نتیجه‌گیری مقالات مورد ارزیابی قرار گرفتند. دســـته‌بندی و تحلیل ابعاد شناسایی شده و انتخاب مدلی برای ارائه نظریات تدوین شد.

یافته‌ها

پژوهش حاضر مؤلفه‌ی «مشـــارکت ورزشـــی کارکنان نظامی» را بررســـی نموده است. به منظور شناسایی مشارکت ورزشی، تعداد ۱۶ مقاله مرتبط شناسایی و مورد ارزیابی قرار گرفت. جدول های شماره ۱ تا ۳ بیانگر یافته‌های این بخش از پژوهش هستند.

آنچه برای انتخاب مقالات اشـــاره شده در جدول شماره ۱ مدنظر قرار گرفته، این اســـت که در عنوان مقاله، واژه‌های «مشـــارکت ورزشـــی کارکنان نظامی» آمده باشـــد. از این رو فقط ۱۳ مقاله مرتبط و مناسب با هدف محقق به دست آمد.

فراوانی مقالات بر اســـاس سال نشر در جدول شماره ۲ بیان شده است.

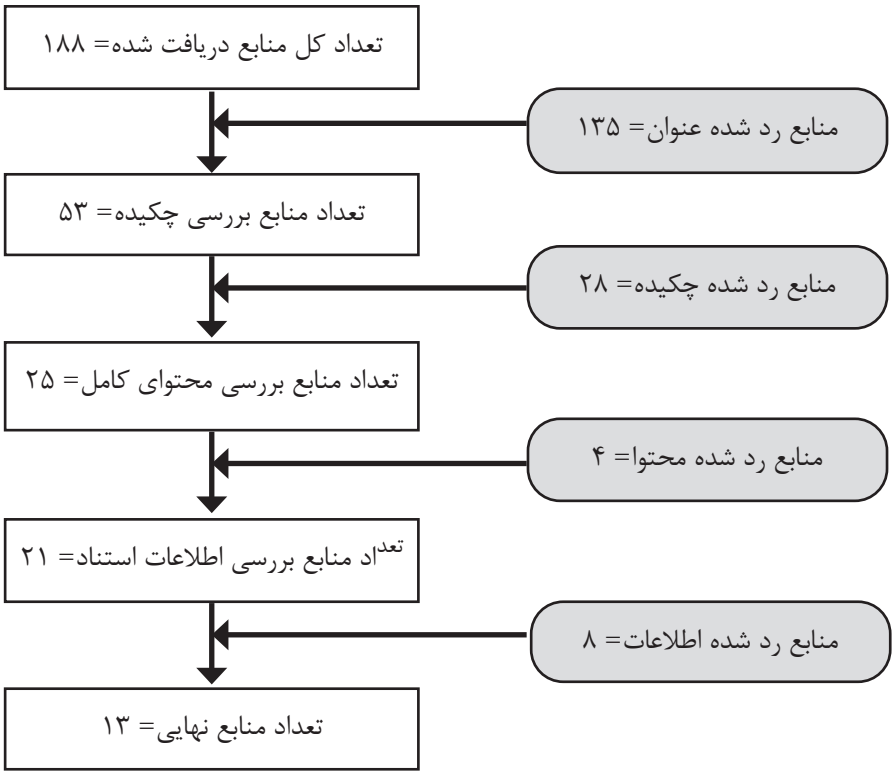

نمودار ۱- فرایند انتخاب مقالات مورد تحلیل

جدول ۱- مقالات مشارکت ورزشی کارکنان نظامی مورد مطالعه

سال	نام نویسنده	عنوان مقاله
۱۴۰۳	سفیدگر و همکاران (۲۲)	شناسایی عوامل سوق دهنده و بازدارنده مشارکت کارکنان دانشگاه افسری امام علی (ع) در فعالیت بدنی منظم
۱۴۰۳	مولادوست و همکاران (۲۳)	شناسایی و اولویت‌بندی موانع مشارکت سرمایه انسانی در فعالیت‌های ورزشی (مورد مطالعه: یک سازمان نظامی)
۱۴۰۱	گودرزی و همکاران (۲۴)	طراحی مدل موانع مشارکت ورزشی کارکنان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح از دیدگاه روان شناختی به منظور توسعه ورزش همگانی
۱۴۰۱	قائدی و سبزواری‌راد (۲۵)	شناسایی و رتبه بندی موانع مشارکت کارکنان دانشگاه افسری امام علی (ع) در فعالیت‌های ورزشی
۱۴۰۱	حسنی و همکاران (۲۶)	رابطه بین سرمایه اجتماعی با جهت گیری ورزشی و مشارکت تفریحی دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع)
۱۴۰۱	بخشعلی‌پور و همکاران (۲۷)	همبستگی بین انگیزش مشارکت در فعالیت‌های ورزشی با سلامت روانی، شادکامی و کیفیت زندگی کارکنان مرکز آموزش علوم دریایی باقرالعلوم
۱۳۹۹	حسینی و همکاران (۲۸)	بررسی عوامل فردی و اجتماعی مؤثر بر مشارکت ورزشی کارکنان نیروی انتظامی
۱۳۹۹	فخری و همکاران (۲۹)	تأثیر عوامل اجتماعی- اقتصادی و مشارکت ورزشی بر هزینه‌های ورزشی و درمانی کارکنان (مطالعه موردی: یکی از مراکز فرهنگی نظامی)
۱۳۹۶	صانعی و حسینی‌نیا (۳۰)	بررسی ارتباط عوامل بازدارنده با میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های فوق برنامه ورزشی دانشگاه نظامی با روش تحقیق آمیخته
۱۳۹۶	بگلری و همکاران (۳۱)	بررسی عوامل انگیزشی دانشجویان دانشگاه افسری امام علی (ع) برای شرکت در ورزش و فعالیت‌های بدنی
۱۳۹۶	علیزاده و جعفری (۳۲)	بررسی عوامل مؤثر مشارکت کارکنان یگان‌های ویژه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در ورزش صبحگاهی
۱۳۹۵	زمانی نوکاآبادی و همکاران (۳۳)	بررسی موانع مشارکت کارکنان نیروهای مسلح شهر یاسوج در فعالیت‌های ورزشی طبق مدل سلسله مراتب عوامل بازدارنده اوقات فراغت
۱۳۹۴	جباری دانش و همکاران (۳۴)	عوامل و موانع گرایش کارکنان یک دانشگاه نظامی به ورزش ابلاغی و رابطه آن‌ها با نگرش افراد به ورزش
۱۳۹۴	حسینی و همکاران (۳۵)	بررسی و مقایسه تأثیر عوامل مدیریتی و زیرساختی بر مشارکت ورزشی کارکنان اجرایی نیروی انتظامی
۱۳۹۲	جعفری نیکو و همکاران (۳۶)	عوامل مؤثر بر مشارکت کارکنان ناجا در ورزش همگانی با تکنیک سنجش رضایت مشتری
۱۳۹۱	سهرابی و همکاران (۳۷)	بررسی عوامل مؤثر در مشارکت کارکنان ناجا در ورزش همگانی و ارائه راهکارهای مناسب

جدول ۲- سال نشر مقالات مورد بررسی

سال	فراوانی	درصد فراوانی
۱۴۰۳	۲	۱۲/۵
۱۴۰۱	۴	۲۵
۱۳۹۹	۲	۱۲/۵
۱۳۹۶	۳	۱۸/۷۵
۱۳۹۵	۱	۶/۲۵
۱۳۹۴	۲	۱۲/۵
۱۳۹۲	۱	۶/۲۵
۱۳۹۱	۱	۶/۲۵
جمع	۱۶	٪۱۰۰

مطابق آمار جدول شماره ۲ سال ۱۴۰۱ با چهار مقاله، بیشترین فراوانی در مقالات منتخب را به خودش اختصاص داده است.

مقالات مربوط به مشارکت ورزشی کارکنان نظامی بر اساس جایگاه علمی و وابستگی سازمانی نویسندگان بررسی شده‌اند و اطلاعات مربوطه در جدول شماره ۳ بیان شده است.

جدول شماره ۳ حاکی از آن است که ۴۸/۰۷ درصد از نویسندگان عضو هیئت علمی بوده‌اند و بیشترین وابستگی سازمانی با ۳۰/۷۷ درصد متعلق به دانشگاه‌های دولتی از قبیل دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه اراک، دانشگاه صنعتی شاهرود، دانشگاه گیلان، دانشگاه باهنر کرمان، دانشگاه تبریز، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشگاه سنندج و دانشگاه تهران است. دانشگاه‌های نظامی از قبیل؛ دانشگاه افسری امام علی (ع)، دانشگاه امام حسین (ع)، دانشگاه جامع امام حسین (ع) و دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) نیز ۲۳/۰۸ درصد از مقالات مورد مطالعه را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۳- مقالات بر اساس جایگاه علمی و وابستگی سازمانی نویسندگان مربوط به مشارکت ورزشی کارکنان نظامی

درجه علمی نویسندگان			وابستگی نویسندگان		
درجه علمی	**فراوانی**	**درصد فراوانی**	**نام سازمان/دانشگاه**	**فراوانی**	**درصد فراوانی**
مربی	۱	۱/۹۲	دانشگاه دولتی	۱۶	۳۰/۷۷
دانشیار	۵	۹/۶۱	دانشگاه آزاد اسلامی	۱۴	۲۶/۹۲
استادیار	۱۲	۲۳/۰۸	دانشگاه نظامی	۱۲	۲۳/۰۸
هیئت علمی	۷	۱۳/۴۶	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	۱	۱/۹۲
پژوهشگر	۱	۱/۹۲	دانشگاه پیام نور	۱	۱/۹۲
دکترا	۶	۱۱/۵۳	مرکز مطالعات راهبردی آجا	۱	۱/۹۲
دانشجوی دکترا	۸	۱۵/۳۹	پایگاه نیروی دریایی ارتش سیرجان	۱	۱/۹۲
کارشناسی ارشد	۹	۱۷/۳۱	معاونت آموزشی ناجا	۱	۱/۹۲
نامشخص	۳	۵/۷۷	پژوهشگاه تربیت بدنی	۳	۵/۷۷
			نامشخص	۲	۳/۸۴
جمع کل	۵۲	٪۱۰۰	جمع	۵۲	٪۱۰۰

مشارکت ورزشی مانند بسیاری از پدیده‌های اجتماعی دیگر، هم از عوامل فردی اثر می‌پذیرد و هم تحت تأثیر اثرات اجتماعی و یا محیطی قرار دارد؛ از این رو، به‌منظور تحلیل مشارکت ورزشی، بررسی ویژگی‌های افراد، محیط و فضاهای ورزشی و رفتار فردی و گروهی ضروری می‌باشد و نمی‌توان مشارکت ورزشی افراد را بر اساس یک متغیر منفرد تبیین و پیش‌بینی کرد (۳۸). مهم‌ترین عامل‌های مؤثر بر مشارکت در فعالیت ورزشی شامل «عوامل فردی»، «عوامل سازمانی»، «عوامل اجتماعی» و «عوامل زیرساختی» است (۱). هرچه امکانات و زیرساخت‌های ورزشی مناسب‌تر باشد و با استاندارد بیشتری در اختیار شهروندان قرار گیرد، میزان مشارکت آن‌ها نیز افزایش خواهد داشت (۳۸). به نظر بوردیو (Bourdieu) مهم‌ترین عامل‌هایی که می‌توانند نحوه

توزیع رفتارهای ورزشـــی در میان اقشار متفاوت جامعه را توضیح دهند عبارت‌اند از (۳۹):

۱- ســـرمایه اقتصادی: شـــامل درآمد پولی، ســـایر منابع مالی، دارایی‌ها و حقوق مالی.

۲- سرمایه فرهنگی: شـــامل گرایش‌ها و عادت‌های دیر پایی که طی فرآیند جامعه‌پذیری حاصل می‌شـــوند و هدف‌های فرهنگی ارزشمندی نظیر قابلیت‌های تحصیلی و مهارتی را به دنبال دارند.

۳- وقت آزاد (۴۰).

راولنـــد و فریدســـون (Rowland&Freedson) معتقدند برای ایجاد شـــرایط لازم برای مشارکت مداوم در فعالیت‌های ورزشی، ورزش باید به‌صورت لذت‌بخشـــی در ســـنین پایین به افراد ارائه شود تا آن‌ها بتوانند در آینده دوباره به آن تمایل پیدا کنند. ارائه ورزش به‌صورت لذت‌بخش به افراد سبب می‌شود که مشارکت در فعالیت‌های ورزشی به‌صورت یک میل درونی درآمده و مشارکت افـــراد در آن به‌طور مداوم ادامه یابد. به نظر آن‌ها ایجاد شـــرایط لازم برای شـــکل‌گیری تجارب لذت‌بخش و خوش‌آیند در ورزش، راهکاری مناسب برای افزایش سطح فعالیت‌های ورزشی در سنین پایین اســـت و این خود ســـبب تغییر نگرش افراد در مورد ارزش تمرین و فعالیت بدنی در طول زندگی‌شان می‌شود (۴۱، ۴۲).

پایگاه اقتصادی اجتماعی؛ بر اساس نظریه بوردیو شامل سه جنبه وضعیت اقتصـــادی، منزلت و قدرت اســـت. وضعیت اقتصادی از ترکیب میزان درآمد، وضعیت مســـکن و محل سکونت سنجیده می‌شود. متغیرهایی که تبیین کننده پایگاه اقتصادی- اجتماعی هســـتند عبارت‌اند از: وضع اقتصـــادی، منزلت و قدرت که تقریباً مورد توجه تمامی نظریه‌پردازان این حوزه قرار دارد (۳۹).

متغیر رشته‌های ورزشـــی؛ مطابق با دیدگاه فردمداری، صفات و خصیصه‌های شـــخصی ورزشکار، بیشـــتر بر رفتار ورزشی مؤثرند و میزان مشـــارکت در فعالیت‌های مختلف ورزشی تا حدی تحت تأثیر عوامل انگیزشی چون حس رقابت جویی و پیروز شدن قرار می‌گیرد (۴۳). فرانکن (Franken) و همکاران در یک کار تجربی بر روی گروهی از دانشجویان ورزشکار نشان دادند که انتخاب نوع رشته ورزشـــی در تعامل با عوامل شخصیتی حس رقابت‌جویی و تسلط در زمینه‌های ورزشی و رقابت می‌باشد (۴۴).

نیروی انسانی ارزشمندترین گنجینه ارتش‌های جهان و از ارکان ســـازمان‌های نظامی محسوب می‌شود و پیشـــرفت یا ناکامی در مأموریت‌ها و عملیات علاوه بر تسلیحات و تکنولوژی گران‌قیمت به ســـلامتی جســـمی و روانی و میزان آمادگی جسمانی نیروها بستگی دارد (۴۵، ۴۶).

ورزش می‌تواند بر نهادها، گروه‌ها و سایر عناصر اجتماعی اثر داشته باشد و این بدان معنی است که دستاوردهای ورزش و فعالیت‌های بدنی، به‌طورکلی یک شـــاخص عمومی است که می‌توان از طریق آن درباره ســـطح پیشرفت اجتماعی و فرهنگی یک جامعه داوری کرد (۴۷). نیروی مســـلح، نهادی اجتماعی است که اقتدار آن به شکل مســـتقیم و غیرمستقیم در پیشرفت و ترقی دیگر نهادهای اجتماعی مؤثر اســـت. یکی از عناصر موفقیت نیروهای مسلح در انجام مأموریت‌های محوله، داشتن آمادگی جسمانی و برخورداری کافـــی از قابلیت‌های لازم برای اســـتفاده از بدن در موقعیت‌های مختلف اســـت. کســـب آمادگی جســـمانی و قابلیت‌های بدنی با اســـتفاده قانونمند از علوم و فنون تربیت‌بدنی و ورزش امکان‌پذیر اســـت (۴۸). آمادگی رزم از مهم‌ترین و کلیدی‌ترین ویژگی‌های نیروهای مســـلح هر کشور قلمداد می‌شود. نداشتن سطح مناسب آمادگی رزم می‌تواند زمینه‌ســـاز بروز بحران‌های متعدد شـــود و کشـــور توان مقابله با تهدیدات داخلی و خارجی را نداشته باشد (۴۹). آمادگی جسمی نظامیان نقش مهمی در پیروزی یا شکست داشـــته اســـت. برای هر نظامی، درجه‌ای از آمادگی جسمی لازم اســـت که آن را فقط می‌توان از طریق انجـــام فعالیت‌های بدنی به دســـت آورد. هدف برنامه‌های آمادگی جسمانی، تقویت افراد اســـت تا بتوانند وظایف محوله و مأموریت‌های خود را در هنگام مأموریت‌های محوله به‌خوبی انجام دهند (۵۰). ورزش صبحگاهی در مراکز نظامی درصورتی‌که به‌صورت منظم و با اســـتانداردهایی مناسب و رعایت ضریب شـــدت مشخص‌شده اجرا شود، می‌تواند برخی ویژگی‌های روان‌شناختی را تحت شعاع قرار دهد و درنهایت منجر به رشـــد و بهبود وضعیت ســـلامت روان منجر شود (۱۷).

نیروهای نظامی در چند عامل، از دیگر سازمان‌ها متمایز هستند. اولاً، مأموریت دفاع از کشور بر عهده نیروهای نظامی است. عامل دوم، ماهیت این ارگان‌هاســـت. محیط‌هـــای نظامی دارای حالت جدی‌تری تا سازمان‌های اداری دیگر هستند؛ زیرا کارکنان نظامی بایـــد آمادگی لازم را برای جنگیدن و دفاع و فدا کردن جانشـــان در این راه داشـــته باشـــند. عامل سوم، وســـعت برنامه‌های علوم رفتاری نظامی اســـت. همچنین ماهیت این ســـازمان‌ها، احتمال

بروز اضطراب، استرس، افسردگی و کاهش سطح بهزیستی روان‌شناختی را در بین نظامیان افزایش می‌دهد و فعالیت‌های آنان را مختل می‌کند (۵۱).

بر اساس یافته‌های پژوهش‌های موردمطالعه، مشارکت ورزشی کارکنان نظامی در ۲ عامل مشارکت کردن و عامل بازدارنده و همچنین راهکارهای مشارکت ورزشی دسته‌بندی و در جدول شماره ۴ آمده است.

جدول ۴- عوامل مختلف مشارکت ورزشی کارکنان نظامی و راهکارهای آن

نوع عامل	شاخص‌ها
عوامل مشارکت کردن	انگیزش مشارکت ورزشی با سلامت روانی، شادکامی، کیفیت زندگی؛ عوامل فردی از قبیل توجه به سلامت، گروه سنی، مدرک تحصیلی افراد، تصور از بدن و آگاهی؛ عوامل اجتماعی از قبیل احساس امنیت و اعتماد به نفس و تجربه مثبت؛ عوامل اجتماعی- اقتصادی؛ سرمایه اجتماعی؛ رشد اجتماعی، تفکرات اجتماعی؛ همدلی و درک متقابل و پیروزی‌گرایی؛ هویت جمعی و جاذبه؛ هزینه‌های ورزشی؛ اجبار پزشکی (تندرستی و آمادگی جسمانی)؛ آگاهی، اطلاع‌رسانی رسانه‌های جمعی، آگاهی‌دهی نهادهای آموزشی، اطرافیان، تفکرات شخصی؛ سن؛ تحصیلات کارکنان؛ جنسیت، عوامل انگیزشی (درونی افراد، بیرونی، قدرت، آرام بخشی، خطر و هیجان، تحسین زیبایی و تجربه توأم با ریاضت و غیره)؛ توان زیرساختی و مداخله مدیریتی مناسب شکل می‌گیرد؛ منابع؛ دسترسی؛ نقش و توجه مسئولین؛ عوامل مدیریتی حوزه ورزش، تقویت زیرساخت، آموزش و تغییر نگرش کارکنان اسناد بالادستی، تعارضات اجرایی، نبود تفکر راهبردی، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده، بی‌عدالتی توزیعی، کارکرد نهادهای حاکمیتی، تسهیل‌کننده‌های محتوایی، جهت‌گیری رسانه، عوامل اجتماعی و سازمانی؛ تجهیزات و تمرینات علمی (امکانات و محیط مناسب، علمی بودن تمرینات، رسمی شدن گروه تربیت بدنی)، آگاه‌سازی و تبلیغات (آگاه سازی عمومی، تبلیغات ورزشی)، تشویق‌ها (تقدیر و تشویق، ارزیابی دقیق)، توجهات فرماندهی (منفک شدن به موقع، تأکیدات فرماندهی)، شرکت در مسابقات (تشکیل تیم‌های ورزشی، اعزام به مسابقات) معیار عوامل علمی، آموزشی و فرهنگی؛ عوامل علمی، آموزشی؛ عوامل فرهنگی.
عوامل مشارکت نکردن و بازدارنده	جایگاه اقتصادی، سطح آمادگی جسمانی و روابط اجتماعی؛ عوامل فردی و سازمانی؛ عوامل بازدارنده ساختاری؛ موانع بازدارنده فردی؛ عوامل بازدارنده بین فردی؛ کمبود امکانات؛ نبود وقت؛ نداشتن همراه؛ مشکلات فردی و نبود علاقه و آگاهی؛ نداشتن انگیزه برای شرکت در ورزش، فقدان یا نامناسب بودن امکانات و تسهیلات ورزشی دانشگاه، وجود برنامه‌های دیگر در زمان ورزش؛ استرس کاری و خانوادگی (استرس، فشار کاری)، کمبود پرسنل علمی ورزشی (نبود برنامه متوالی ورزشی، کمبود پرسنل علمی)، در اولویت نبودن ورزش (کم‌توجهی به ورزشکاران، متناسب نبودن امکانات، توجه کم به ورزش)، وجود تفکرات سنتی.

راهکارها	**برنامه‌ریزی** ✓ مدیران ورزشی، برای برنامه‌ریزی همه‌جانبه، به صورت هدفمند درصدد توسعه مشارکت ورزشی جامعه هدف، برآیند؛ ✓ برنامه‌ریزی برای ارتقاء هر یک از این عوامل فردی و اجتماعی؛ ✓ برنامه‌ریزی به منظور برطرف کردن موانع، تأمین تسهیلات و امکانات و آموزش در محل کار. شناخت افراد مورد هدف ✓ شناخت دقیق‌تر طبقات و تفکرات اجتماعی و همچنین اقتصادی از جنبه‌های مختلف، زمینه حضور طبقات پایین اجتماعی **ایجاد شرایط و تسهیلات** ✓ حذف برخی از عوامل نامطلوب و ایجاد شرایط مناسب؛ ✓ ایجاد شرایط مناسب و متناسب تقاضا به عرضه و ارتقای سطح آن با توجه به نحوه اثرگذاری مذکور باشد؛ ✓ دسترسی به تسهیلات و امکانات، ورزش‌های سازمانی در دسترس، برگزاری کلاس‌های آمادگی جسمانی در محل کار و داشتن اوقات فراغت بیشتر. **آگاهی‌بخشی** ✓ افزایش سطح آگاهی و شناخت اهداف و برنامه‌ها و تسهیل در استفاده از امکانات، اماکن و تجهیزات ورزشی؛ ✓ اقدام در جهت ارتقاء نگرش به ورزش، اولویت بیشتری نسبت به رفع موانع ورزش کارکنان داشته باشد.

جدول شماره ۴ نشان می‌دهد که عوامل مشارکت و عوامل بازدارنده و راهکارهای آن به صورت کد باز بیان شده‌اند. عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی کارکنان نظامی بر اساس مؤلفه‌های اثرگذار در جدول شماره ۵ ذکر شده است.

جدول ۵- عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی کارکنان نظامی بر اساس مؤلفه‌های اثرگذار

مقوله	زیر مقوله ۱	زیر مقوله ۲	منبع
عوامل مشارکت کردن	فردی	نیازهای انگیزشی	(۳۱؛ ۳۶، ۳۷)
		انگیزه درونی	(۳۰، ۳۴)
		شادکامی	(۲۷، ۳۴)
		خطر و هیجان	(۲۶، ۳۴)
		کیفیت زندگی	(۲۷)
		تصور از بدن و آگاهی	(۲۶؛ ۲۸؛ ۳۲، ۳۴)
		اعتماد به نفس	(۲۶، ۲۸)
		تجربه مثبت	(۲۸)
		نگرش	(۲۳)
		انگیزهٔ قدرت	(۲۶، ۳۱)
		آگاهی	(۳۲، ۵۲)
		سن	(۳۲)
		تحصیلات	(۳۲)
		جنسیت	(۵۲)
		زمان	(۵۲)
		اطرافیان	(۳۲)
	سازمانی	تفکر راهبردی	(۲۴)
		اسناد بالادستی	(۲۴)
		آمادگی جسمانی	(۳۰، ۳۴)
		اجبار پزشکی	(۳۱)
		سلامت روانی	(۲۷)
		سلامت	(۲۸، ۳۴)
		نوع مدیریت و توجه مسئولان	(۲۲، ۲۳، ۲۸؛ ۳۶، ۳۷)
		چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده	(۲۴)
		زیرساخت، منابع و امکانات	(۲۲، ۲۳، ۲۸؛ ۳۷، ۵۲)
		آموزش	(۲۳؛ ۳۷، ۳۶، ۵۲)
		هزینه‌های درمانی	(۲۹)
		نظام تشویق و ترغیب	(۲۲)
		احساس امنیت	(۲۸)
	اجتماعی	اطلاع‌رسانی رسانه‌های جمعی	(۲۲؛ ۲۴، ۳۲)

مقوله	زیر مقوله ۱	زیر مقوله ۲	منبع
عوامل مشارکت نکردن و بازدارنده	اجتماعی	هزینه‌های ورزشی	(۲۹ و ۳۰)
		فرهنگی	(۳۰؛ ۳۲؛ ۳۴؛ ۳۶، ۳۷)
		هویت جمعی	(۲۶)
		سلامت عمومی	(۲۹)
		قدرت خرید و اقتصاد	(۲۹، ۳۰)
		تبلیغات عمومی جامعه	(۳۲)
		دسترسی به تسهیلات و امکانات شهری	(۵۲)
	فردی	انگیزه و علاقه	(۳۰؛ ۳۳، ۳۴)
		مهارت	(۳۰)
		زمان	(۳۰)
		نداشتن همراه	(۳۳، ۳۴)
		مشکلات فردی (جسمی و روانی)	(۳۳، ۳۴)
		آگاهی	(۳۳، ۳۴)
	سازمانی	نوع مدیریت و توجه مسئولان	(۳۰)
		وجود تفکرات سنتی	(۲۲)
		ساختاری	(۳۳)
		استرس و فشار کاری	(۲۲)
		کمبود امکانات	(۳۳، ۳۴)
		نبود وقت	(۳۴، ۵۲)
		اولویت نبودن ورزش	(۲۲)
	اجتماعی	نداشتن دسترسی به امکانات ورزشی شهری	(۳۴)
		قدرت خرید و اقتصاد	(۳۳)
		حمل و نقل عمومی شهری	(۳۳)
		نبود امنیت	(۳۳)

نتایج جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی و همچنین عوامل بازدارند در سه مقوله‌های فردی، اجتماعی و سازمانی قابل دسته‌بندی است. این مقوله‌ها نشان می‌دهد برای مشارکت کارکنان در ورزش و آمادگی جسمانی باید چه عواملی مورد نظر باشد و از سوی دیگر عوامل بازدارنده شامل چه مقوله‌هایی هستند.

یافته‌های پژوهش، الگوی شکل شماره ۱ را تبیین می‌کند. مطابق این الگو عوامل مشارکت و عوامل بازدارنده در سه سطح فردی، سازمانی و اجتماعی قابل مشاهده است. راهکار برای افزایش مشارکت در برنامه‌ریزی، ایجاد شرایط و تسهیلات و همچنین آگاهی بخشی به کارکنان قابل تبیین می‌باشد. برنامه‌ریزی یکی از اصول اساسی مدیریت است. شرایط و تسهیلات در قالب بسیج منابع و امکانات از دیگر وظایف مدیران است که باید به آن توجه کنند. یکی از وظایف مدیران منابع انسانی توجه به آموزش و آگاهی کارکنان است. در سایه‌ی آموزش می‌توان انتظار داشت که مشارکت کارکنان در ورزش به طور چشمگیری افزایش یابد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف مرور روایتی عوامل مؤثر در مشارکت فعالیت‌های ورزشی کارکنان نظامی انجام شده است. به همین منظور مقالات فارسی با موضوع مشارکت ورزشی کارکنان نظامی در بازه‌ی زمانی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ که در مجلات ایران به چاپ رسیده‌اند مورد بررسی و واکاوی قرار گرفت و در نهایت عوامل مربوطه شناسایی و استخراج شدند.

افراد برای رسیدن به استانداردهای کیفی و سلامت روانی دست به اقدامات مختلفی در زمینه‌های بهداشت جسمانی و روانی می‌زنند که یکی از این اقدامات فعالیت‌های بدنی، ورزشی و آمادگی جسمانی می‌باشد (۵۳). فعالیت‌های بدنی و میزان آمادگی جسمانی ارتباط مستقیم با میزان توان رزمی واحدهای نظامی دارد، از سوی دیگر آمادگی جسمانی و سلامت جسمانی باعث کاهش هزینه‌های درمانی کارکنان می‌شود. کاهش هزینه‌های درمانی علاوه بر اینکه بر اقتصاد خانواده‌های کارکنان اثر دارد، بر وضعیت مالی سازمان نیز مؤثر بوده و تراز مالی سازمان را به سمت بهره‌وری سازمانی سوق می‌دهد.

سازمان‌ها با داشتن کارکنانی سالم بهتر مأموریت‌های تبیین شده را انجام می‌دهند و به اهداف سازمانی نزدیک می‌شوند. این سلامتی در دو حوزه‌ی جسمانی و روانی است که ورزش در هر دو مقوله سلامت اثرگذار است؛ بنابراین سازمان‌های نظامی و انتظامی به دنبال کسب نتایج مطلوب در اهداف سازمانی باید به عوامل مشارکت و بازدارنده ورزش توجه ویژه داشته باشند.

شکل ۱- الگوی مشارکت ورزشی کارکنان نظامی

نتایج یافته‌های این پژوهش نشان داد؛ مهم‌ترین عوامل مشارکت در سه سطح فردی (انگیزشی، کیفیت زندگی، احساسی، خود، ویژگی‌های فردی، اطرافیان)، سازمانی (آمادگی جسمانی، نوع مدیریت، مقررات سازمانی، منابع و امکانات، هزینه‌های درمانی)، اجتماعی (احساس امنیت، اطلاع‌رسانی رسانه‌های جمعی، قدرت خرید و اقتصاد و هزینه‌های ورزشی، امکانات و تسهیلات شهری، عوامل فرهنگی) می‌باشد. از سوی دیگر مقوله‌های بازدارنده در ورزش سازمانی نیز در سه سطح شامل؛ فردی (مدیریت زمان، همسالان و همراهان، آگاهی) سازمانی (نوع مدیریت، عوامل ساختاری سازمانی، کمبود امکانات، فقدان برنامه‌ریزی سازمانی) اجتماعی (نداشتن دسترسی به امکانات ورزشی شهری، مشکلات اقتصادی، فقدان حمل و نقل عمومی شهری مناسب، نبود امنیت) است. از این رو توجه به راهکارها بسیار مهم و حائز اهمیت است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد مهم‌ترین راهکارهای ارائه‌شده در تحقیقات ارزیابی‌شده شامل موارد زیر می‌باشد:

۱-برنامه‌ریزی:

۱-۱- مدیران ورزشی، برای برنامه‌ریزی همه‌جانبه، به صورت هدفمند درصدد توسعه مشارکت ورزشی جامعه هدف، برآیند؛

۱-۲- برنامه‌ریزی برای ارتقاء هر یک از این عوامل فردی و اجتماعی؛

۱-۳- برنامه‌ریزی به منظور برطرف کردن موانع، تأمین تسهیلات و امکانات و آموزش در محل کار.

۲- شناخت افراد مورد هدف:

۲-۱- شناخت دقیق‌تر طبقات و تفکرات اجتماعی و همچنین

اقتصـــادی از جنبه‌های مختلف، زمینـــه حضور طبقات پایین اجتماعی

۳- ایجاد شرایط و تسهیلات

۱-۳- حذف برخی از عوامل نامطلوب و ایجاد شرایط مناسب؛

۲-۳- ایجاد شرایط مناسب و متناسب تقاضا به عرضه و ارتقای سطح آن با توجه به نحوه اثرگذاری مذکور باشد؛

۳-۳- دسترسی به تسهیلات و امکانات، ورزش‌های سازمانی در دسترس، برگزاری کلاس‌های آمادگی جسمانی در محل کار و داشتن اوقات فراغت بیشتر.

۴- آگاهی‌بخشی

۱-۴- افزایش ســطح آگاهی و شــناخت اهــداف و برنامه‌ها و تسهیل در استفاده از امکانات، اماکن و تجهیزات ورزشی؛

۲-۴- اقدام در جهت ارتقاء نگرش به ورزش، اولویت بیشــتری نسبت به رفع موانع ورزش کارکنان داشته باشد.

ســبک زندگی کارکنان نظامی در مشارکت ورزشی آنان اهمیت ویژه‌ای دارد. عوامل مشــارکت ورزشــی و عوامل بازدارنده بیان کننده‌ی ســبک زندگی فردی، خانوادگی، ســازمانی و اجتماعی آنان اســت؛ از این رو غفلت از سبک زندگی کارکنان باعث عدم حصول نتایج برنامه‌ها و اهداف تبیین شده سازمان می‌شود.

در رابطــه با محدودیت‌های پژوهش می‌توان به مواردی همچون؛ کمبود مطالعات کیفی در مورد این موضوع، نبود مدل‌های جامع برای تبیین مشــارکت ورزشــی نظامیان و همچنین استفاده از روش‌ها و ابزارهای مختلف در مطالعات مختلف که مقایسه آن‌ها را دشوار می‌کند، اشاره کرد.

این تحقیق نشان می‌دهد که بیشتر مقالات منتشر شده در ایران به صورت کمی و از طریق تحلیل‌های آماری صورت گرفته‌اند. به نظر می‌رسد استفاده از روش‌های کیفی مسیر ساخت پژوهش‌های جدید و متفاوتی را فراهم خواهد ساخت. اندیشه بیشتر در مبانی جامعه شناختی مربوط به مشــارکت ورزشی نظامیان برای ارائه مدل‌های بهتر در این حوزه توصیه می‌شود.

توجه بــه ابعاد مختلف ســبک زندگی نظامیان، شــانس تحقق پژوهش‌های چند بعدی و انعکاس واقعی‌تری از مفهوم مشــارکت ورزشی را فراهم می‌سازد. از آنجایی‌که مشارکت ورزشی از تعامل بین عوامل فردی، ســازمانی و اجتماعی حاصل می‌شود، طراحی شاخص‌هایی که این ابعاد را پوشش می‌دهد لازم به نظر می‌رسد. مشــارکت ورزشــی مفهومی پیچیده اســت که در صورت انجام پژوهش‌هایی با روش‌شناســی و ابزارهای پراکنده و غیرهمسان، فراتحلیل‌های پیچیده‌ای به همراه خواهد داشت. پروراندن عملی مفهوم مشارکت ورزشی یکی از نیازهای اصلی سازمان‌های نظامی اســت و نیاز به تحقیقات بیشــتر در مبانی ذهنــی کارکنان این سازمان‌ها دارد. این می‌تواند شامل بررسی عواملی مانند ارزش‌ها، هنجارهــا، باورهــا و نگرش‌ها باشــد. از طرفی نقــش مدیران و فرماندهان در ترویج مشارکت ورزشی در سازمان‌های نظامی باید بیشتر مورد بررسی قرار گیرد.

تضاد منافع

بدین وســیله کلیه نویســندگان تصریح می‌نمایند که هیچ گونه تضاد منافعی در خصوص مطالعه حاضر وجود ندارد.

References

1- Masoudi H, Asgharpourmasouleh AR. Sociological study of factors affecting the employees tend to sport Study in Khorasan Razavi Regional Electric Company. Journal of Sport Management and Motor Behavior. 2018; 14(28): 99-110. (Persian). 10.22080/jsmb.2018.7680.2048

2- Bridget K, Lesley K, Adrian E, Louise A, Baur R. Identifying important and feasible policies and actions for health at community sports clubs: A consensus-generating approach. J Sci Med Sport. 2014; 17(1): 61–6. DOI: 10.1016/j.jsams.2013.02.011

3-Kuykendall L, Tay L, Ng V. Leisure engagement and subjective well- being: A meta-analysis. Psychol Bull. 2015; 141(2): 364–403. DOI: 10.1037/a0038508

4- Bakker AB, Demerouti E, Oerlemans W, Sonnentag S. Workaholism and daily recovery: A day reconstruction study of leisure activities. Journal of Organizational Behavior. 2013; 34(1): 87–107. DOI:10.1002/job.1796

5-Tayyebi B, Asadi F, Janani H. The paradigm of improving the culture of sports at home during the outbreak of the coronavirus. Sport Management Studies. 2020; 12 (62): 265-90. (Persian) DOI:10.22089/smrj.2020.8750.2988

6- Parizan, M. The effect of lifestyle on the quality of life of retired educators with an emphasis on the mediating role of social capital, social skills and happiness (unpublished master's thesis). Allameh Tabatabai University of Tehran. 2017. (Persian)

7- Majlesi M, Sepehrifar S. A review of the role of exercise and physical fitness in the health and capability of military forces. Journal of Nurse and Physician within War. 2016; 4 (10 and 11): 63-71. (Persian) URL: http://npwjm.ajaums.ac.ir/article-281-1-fa.html

8- Noralivand A, Maleki M. Parsamehr M, Ghasemi H. An investigation into the relationship between sexual norms and

expectancy in soldiers. Military Caring Sciences. 2021; 8(4): 373-81. (Persian). http://mcs.ajaums.ac.ir/article-1-459-fa.html

21- Yaghmaei M. Narrative medicine. Iranian Journal of Medical Education 2022; 22: 347. DOI: DOI: 10.48305/22.3

22- Sefidgar A, Jalili Nikoo R, Faridniya H, Isazadeh H. Identification of driving and inhibiting factors for the participation of Imam Ali Officers University (AS). 2024; 12(44): 78-92. (Persian). DOI: 10.22034/ntsmj.2024.2030745.1041

23- Moladoost K, Ozma A, alinezhad H, Mohammadi M. Identifying and prioritizing obstacles to the participation of human capital in sports activities case study: A military Organizat. Army Strategic Research, 2024; 3(8): 31-61. (Persian) URL: https://www.asrq.ir/article_206339.html?lang=en

24- Goudarzi J, Ghotnian S, Afsharmand Z, Ghorbani S. Designing a model of barriers to sports participation of employees of the ministry of defense and support of the armed forces from a psychological point of view in order to develop public sports. Medical Journal of Mashhad University of Medical Sciences. 2023; 65(6): 2600-12. (Persian) DOI:10.22038/mjms.2023.23846

25- Qaidi A, Sabzevari Rad R. Identification and ranking of barriers to the participation of staff of Imam Ali University in sports activities. Research of Defense Sciences. 2021; 2(3): 1-20. (Persian) URL:https://www.spf1401.ir/article_704877.html?lang=fa

26- Hasani A, Norouzi Seyyad Hoseni R. Saffari M. The relationship between social capital and sports orientation and recreational participation of students of Imam Hassan Mojtabi University of Officers and Police Training. Journal of Research Police Science; 2022; 24(3): 57-86. (Persian) URL: https://civilica.com/doc/1551263/

27- Bakhshalipour V, Khodaparast S, Kalashi M, Farokhi A. Correlation between sports participation motivation with mental health, happiness and quality of Life in the staff of Baqerul Uloom Marine Science training center. J Mar Med 2022; 4 (1): 48-55. (Persian). DOI: 10.30491/4.1.48

28- Hosseini H, GhahremanTabrizi K, Sharifian E. Investigation of individual and social factors affecting sports participation of police staffs. Health and Development Journal. 2020; 9(2): 167-75. URL: https://jhad.kmu.ac.ir/article_91505.html

29- Fakhri F, Mousavi Gargari SS, Hadi tahan M, Alavi S H. The impact of socio-economic factors and sport participation on sport and medical expenditures of employees (case study: One of the military cultural centers). Bi-Quarterly Journal of Cultural Protection of the Islamic Revolution. 2021; 10(22): 287-317. (Persian) http://cgirj.ihuo.ac.ir/article_205821.html

30- Sanei, S. Hosseini nia, SR. An Investigation of the Relationship between Constraining Factors and Students' Participation in Extracurricular Sport Activities at Military University with Mixed Research Method, Sport Physiology & Management Investigations, 2017; 9(4): 147-63. (Persian). URL:http://www.sportrc.ir/article_60153.html

31- Beglare S, Ghaedi A, Mohammadyari S. Investigating the Motivational Factors of Imam Ali University Cadets for Participation in Sports and Physical Activities, Military Management Quarterly, 2017; 17(67): 168-91. (Persian)

women's sport participation (a case study of women in Ilam province). Journal of Ilam Cultural. 2018; 18(56, 57): 7-31. (Persian). URL: https://www.farhangeilam.ir/article_61091_en.html

9- Parsamehr M. Sociology of sports. Publications: Yazd University. 2009. (Persian)

10- Mumtazbakhsh M, Fekur Y. Strategies for developing female public exercises in I.R.I Police University. Police Science Quarterly. 2007; 9(2): 53-62. (Persian) URL: https://sid.ir/paper/100519/en

11-Ghadrdan R, Hasanbiygi H, Tabesh S. Investigating barriers to athletic and non-athlete disability participation in sports activities (case study: Qazvin). Journal of Nurse and Physician within War. 2019; 7(24): 49-56. (Persian). URL: http://npwjm.ajaums.ac.ir/article-1-722-fa.html

12- Shams F, Safari M, Ehsani M, Arufzad Sh. The conceptualization of student's sports participation in extracurricular activities of schools in Iran. Journal of Management and Organizational Behavior in Sports. 2021; 10(1): 47-56. (Persian) URL: https://www.magiran.com/paper/2369868/the-conceptualization-of-student-s-sports-participation-in-extracurricular-activities-of-schools-in-iran?lang=en

13- Abasrashid N, VaezMousavi M, Kashi A. Investigating sport participation among adolescents of Tehran based on competence motivation theory. Sport Psychology Studies, 2022; 11(39): 1-24. (Persian) URL: https://spsyj.ssrc.ac.ir/article_3569.html

14- Babajanzadeh M, Farqani Ozroudi MB. Identifying barriers to participation in sports-recreational activities of cultural workers in Mazandaran province, Jahan Navin Magazine; 2022; 5 (18): 1-15. (Persian) URL:http://www.e-jom.ir/page/98.

15- Azhdari A, Norouzi Seyyad Hoseni R, Saffari M. Analysis of sports participation in citizens from a point of view of capacities of political marketing. Political Knowledge Scientefic Journal (Bi-quarterly). 2022; 18(2): 335-58. (Persian) DOI: 10.30497/PKN.2022.242148.2920

16- Khazaei, H. The role of morning exercise in improving the physical and combat readiness of Naja headquarters staff with passive defense approach. Journal of Education in Police Sciences. 2016; 4(12): 1-18. (Persian) URL: http://tps.jrl.police.ir/article_17685_41e21eda3364e71a1596144ddfc15a8f.pdf

17- Rasekh SA, Talebi MA, Khezri Z. The role of morning exercise on the mental health of the students and employees at NAJA (case study: Shahid Dastghib Naja training center, Jahrom, Iran). Journal of Military Medicine. 2019; 20(6): 666-73. (Persian) URL:https://militarymedj.bmsu.ac.ir/article_1000793.html

18- Davoodi A, Ashraf Ganjoei F, Sajjadi H. Studying the attitude of students and employees of Amin University of Medical Sciences to different sport. Management Studies on Police Training. 2019; 1397(44): 1-15. (Persian) URL:http://mape.jrl.police.ir/article_19170.html

19- Rezaee F, Zar A. Investigating the relationship between physical activity status and exercise with the dimensions of soldiers' social health. Military Caring Sciences. 2021; 8(1): 45-52. (Persian). http://mcs.ajaums.ac.ir/article-1-411-fa.html

20- Zar A, Rezaee F, Sadeghipur H R. Evaluation of the effectiveness of physical activity and sports on the general health and life

Behavior. 2011; 7(13): 106-93. (Persian) URL:https://msb.journals.umz.ac.ir/article_410.html

43- Reiss S, Wiltz J, Sherman M. "Trait motivational correlates of athleticism". Personality and individual differences. 2001; 30(7): 1139-45. DOI: 10.1016/S0191-8869(00)00098-2

44- Franken R E, Hill R, Kierstead J. Sport interest as predicted by the personality measures of competitiveness, mastery, instrumentality, expressivity, and sensation seeking. Personality and Individual Differences. 1994, 17(4), 467–76. URL:https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0191886994900841

45- Potter P, Perry A. Fundamentals of nursing. 6th ed. London: Mosby Co; 2005.

46- Aghaei A, Madbari B, Mokhtari A. Investigating the relationship between physical fitness and the agility of employees in carrying out the missions of the greater Tehran special unit. Special Police. 2019; 9(4): 160-200. (Persian) URL: http://yegop.jrl.police.ir/article_92397.html

47- Shahbazi M, Salami M, Sadeghi M, Shirzadi R. Basics of sports sociology, second edition, Tehran: Bammad ketab publishers. Sports. 2015. (Persian)

48- Derakhshan M, Baran cheshme M. Ashtiani MR, Akbari Yazdi H. Compilation of macro goals, policies and strategies for the development of physical education in the armed forces of the islamic republic of Iran. Defense Strategy Magazine. 2012; 10(40): 169-98. (Persian) URL: https://ecc.isc.ac/showJournal/1538/26203/528347

49- Shirvani H, Delpasand AR, Bazgir B. Descriptive study of combat physical fitness of ground force army center in 2019. Journal of Military Medicine. 2021; 23(7): 564-572. (Persian) DOI:10.30491/JMM.23.7.564

50- Fekuryan A, Azarbaijani MA, Peeri M. Effect a period of selective military training on physical fitness, body mass index, mental health and mood in officer students. J Army Univ Med Sci. 2012; 10 (1): 17-27. (Persian) URL: https://www.sid.ir/paper/96663/en

51- Fayzah A, Dabbaghi P, Gudarzi. N. The effectiveness of mindfulness-based stress reduction training in the amount of stress, anxiety, depression and psychological well-being in military personnel. Military Psychology. 2015; 6(21): 5-14. (Persian) https://jmp.ihu.ac.ir/article_201186.html

52- Tavakoli R, Sanaienasab H, Karimi A, Noparast M. Physical activity and factors influencing it among personnel a military center in Iran. J Research Health. 2012; 2 (2):172-80. URL: http://jrh.gmu.ac.ir/article-1-41-en.html

53- Fattahi M, Sajjadi Hazaveh H. Relationship between physical fitness and mental health and the extent of burnout of operational staff of region 1 of Tehran fire department. Movement and Behavioral Sciences. 2021; 3(4): 379-91. (Persian) https://www.jmbs.ir/article_122601.html?lang=en

URL:http://jmm.iranjournals.ir/article_29932.html

32- Alizadeh H, Jafari M. Investigating the effective factors of staff participation in special unit of NAJA in morning exercise. Special Police Scientific Quarterly. 2017; 2(5): 47-67. (Persian) URL:http://yegop.jrl.police.ir/article_19970.html

33- Zamani Nukaabadi AR, Rezaee S. Investigating the armed forces personnel's constraints to participation in sport activities in Yasouj based on the hierarchy model of leisure constraints. Journal Development of Logistics Human Resource Management; 2017; 2016(41): 1-18. (Persian) URL:http://harold.jrl.police.ir/article_12156.html?lang=en

34- Jabari Danesh A, Vaez Mousavi SMK, Naji M. Factors and obstacles of a military university staff's tendency towards sports and their relationship with people's attitude towards sports. Military Psychology Quarterly. 2015; 6(24): 47-62. (Persian). URL: https://jmp.ihu.ac.ir/article_201214.html

35- Hosseini H, Ghahreman Tabrizi K, Sharifian E. Investigating and comparing the effect of managerial and infrastructural factors on the sports participation of police executive employees. Journal of Management Studies on Police Training. 2019; 12(3): 65-90 (Persian) URL: http://mape.jrl.police.ir/article_91965.html

36- Jafari Niko A, Sohrabi P, Aliabadi S. The effective factors of the participation of NAJA employees in public sports with the customer satisfaction measurement technique. Education in Law Enforcement Sciences. 2013; 1(1): 99-120. (Persian) URL: http://tps.jrl.police.ir/article_17624.html

37- Sohrabi P, Jafari Niko E, Javadi Pour M. Criticizing and analyzing the human science education with an emphasis on teaching practices and looking at barriers and solutions. Management Studies on Police Training. 2012; 2012(18): 117-42. (Persian) URL:http://mape.jrl.police.ir/article_12953.html

38- Ebrahimi A, Mehdipoor A, Azmsha T. The influence of micro and macro level on sports participation using multilevel modeling. Sport Management Studies. 2016; 8 (37): 35-56. (Persian). DOI: 10.22089/smrj.2016.793

39- Ghadimi B, Rahimi M, Asadi A. Sociological explanation of the factors affecting on sport participation of veterans. Journal of Strategic Studies on Sports and Youth. 2017; 16(35): 179-96. (Persian) URL:http://faslname.msy.gov.ir/article_196.html

40- Bourdieu P. Forms of capital. From the book social capital (trust, democracy and development). Tehran: Shirazeh Publishing. 2005. (Persian)

41- Rowland T W, Freedson P S. Physical activity, fitness, and health in children: A close look. Pediatrics. 1994; 93(4): 669-72. URL:https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/8134227/

42- Parsamehr M. Investigating the motivations related to continuous participation in sports activities among physical education students (case study of physical education students of Yazd University). Journal of Sport Management and Motor